

БІБЛІОТЕКА ХРИСТИЯНИНА

2-ге
Ч
И
С
Л
О

ВОВКИ—М. М. К.
ДОЧКА ПИЛАТА—І. Вазов
ЦАРСТВО БОЖЕ БЕРЕТЬ-
СЯ ЗУСИЛЛЯМ—Е. А. В.
І ПОКЛОНИЛАСЯ НОВО-
НАРОДЖЕНОМУ
ХРИСТОВА ПЕРЕМОГА
ЗВЕРНЕННЯ ДО ГОСПОДА ПЕ-
РЕД СПОВІДЮ
ПОСПИШИ РОБИТИ ДОБРО —
о. П. Б.
СВЯТЕ ДИТЯ—П. Васильківський
ВЕЛИКОДНЯ ЛЕГЕНДА—о. М.Ф.
1955 р.
Книжка цікавих оповідань.

ВИДАВНИЦТВО "ДО СВІТЛА"

ВИДАВНИЦТВО "ДО СВІТЛА"

БІБЛІОТЕКА ХРИСТІЯНИНА

2-ге ЧИСЛО

1955 р.

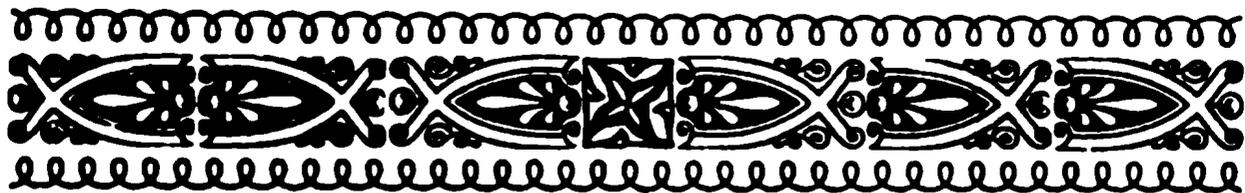
Н Ю Й О Р К

Благословляется на друк

✠ Митрополит ЮАНН.

М. М. К.

В О В К И

(Різдвяне оповідання із дійсности)

. . . “Це трапилось зі мною на далекій півночі, в наші часи, в юнцтаборі,” --- казав Павло Дмитрович. Самі ж безперечно, розумієте, як я попав у цей табір, навіщо я попав і чому? Тільки не запитуйте мене, за що я попав . . . Не запитуйте тому, що з'ясувати це вам ніхто не зможе, а я менше за всіх!

Ні про юнцтаборове життя, ні про роботу в ньому я розповідати не буду: не в тім справа. Скажу лише одно: “не з медом”! Але ми все ж терпіли і, навіть, не дуже нарікали на свою долю, тому, що буває ще гірше: це потрапити на “68” пікет табору . . . І це страшне й жахливе могло трапитися з кожним із нас . . . Начальники знали, що цього “68” пікету ми боялися, як вогню, тому, що там чекала нас не лише смерть, а ще й з катуванням . . . Там з людей таке робили, що . . . не стану вам псувати нерви, не буду вам розповідати про той жах, що там панував, а лише ще раз скажу, що ми його боялися гірше смерти, і наші начальники постійно нам загрожували: “А на 68 пікет не хочеш? Бач який знайшовся! За хвилинку туди попадеш.” Ми

й працювали сумлінно. Хоч і сил не вистачало вже, а старалися: і в роботі, і в дисципліні, і у всім щоб . . . щоб тільки не попасти на "68" пікет.

Але, нарешті, я попав у біду . . . Я і ще один хлопчисько з жарних, Семен Лось звався. Не стрималися ми з ним! У мене, треба припустити, не витримували нерви, а в нього . . . щось інше. Вийшло все з-за ватяних бушлатів (робочих свиток). Ми всі знали, що нам надіслано чимало нових ватяних бушлатів, тому, що ті, які ми носили, вже відслужили всі терміни, на які було видано. А наші таборові начальники ці бушлати збули десь на бік, місцевим мисливцям і виміняли на них собі горілку, сало і дещо інше.

І так якось вийшло, що я не стримався і багато зайвого набалакав начальникові, а Семен Лось мене підтримав. Треба вам сказати, що Лось був крадіжник, але докраю з загостреним почуттям до правди, до справедливості... Як тільки бачив де несправедливість, як він її розумів, так зараз не можна було його стримати в обороні за правду. Нема дивного в тому, що як я став казати за нові бушлати досить гостро, то Лось мене зараз же так настирливо підтримав, що відкинув мене назад, а сам вибіг вперед . . . і чого тільки він не казав, і все так гостро. Начальники нам нічого не відповіли, промовчали . . . а через дві години було оголошено: "Готуйтеся до переходу на 68 пікет!" Лише

тоді ми з Люсем зрозуміли, що ми наробили . . .
Але вже було пізно . . .

Від нашого табору до "68" пікету було кілометрів 12. Як не були ми виснажені, але ж години за три-чотири мали б змогу туди дійти, тим більше, що дорога вся йшла лісом, де значно затишніше. Ми з Семеном зібрали наші нечисленні речі і стали чекати на конвоїрів. Незабаром, вони підійшли—Горюнов і Бузук. Побачивши їх, Семен багатомовно кинув: "Так, так"! . . . Треба вам знати, що Горюнов і Бузук були хлопцями "сурйозними," як вони самі себе називали. Про них казали (треба гадати не без підстави), що вони, при конвоїрованні в'язнів розглядали будьяку затримку, (підсковзнувся, спіткнувся), як спробу тікати, і в таких випадках зараз же вживали зброю, а потім повідомляли, що мов — т і к а в . . .

"Ану, давай"! . . . Ми вийшли. Це було 6 січня, близько 12 годин дня. Я вам не буду розповідати, що було у мене на душі . . . Це був не жах, не страх, не туга, не відчай . . . Це було все разом . . . Семен, здавалося, спочатку бадьорився, але скоро став від мене відставати. "Давай, давай"! . . . Ми йшли спереду, Горюнов і Бузук ззаду. Пройшли полем кілометрів два, потім увійшли в ліс. Сосна, ялина, береза... Був, зараз пам'ятаю, зовсім теплий день, який так рідко буває на півночі. Було близько до відлиги. В лісі тихо. Лише сосни десь на горі шу-

міли верхами, та іноді з гілля падав сніг.

“Давай, давай”! . . .

Ми прискорювали кроки, але виснажені, без сил, через декілька хвилин знову ставали і ледве, ледве йшли вперед . . . Та й куди нам було поспішати?! Я йшов і думав, а чи не краще мені дійсно тікати . . . Це було б для мене краще і легше. Але я боявся, що Горюнов і Бузю не будуть стріляти мені в спину, а за два три кроки доженуть мене, . . . а тоді на “68” пікеті я буду на такому становищі, що жах про це й думати . . .

Я йшов і все чекав, чи не трапиться будь-що надзвичайне. І раптом почули . . . десь завило . . . Чулось щось таке жахливе, що ми з Семеном мимоволі зупинилися, а наші конвоїри, навіть не крикнули нам “давай.” Вони теж зупинилися і прислухалися.

“Вовки” . . . — тихенько сказав Семен.

“Вовки” . . . — подвоїв Бузук.

Горюнов раптово розгнівався, погано вилався . . . “Ану, давай, давай!”.. гримнув на нас. Ми рушили, але дуже нерішуче. За хвилину знову завило . . . Ближче . . . Ближче . . . Ми стали знову.

“Давай, давай!” . . . — зі злістю гаркнув Горюнов. Але не встигли ми зробити і декілька кроків, як між деревами щось метнулося . . . Праворуч . . . Ліворуч . . . Нарешті, майже з усіх боків ми побачили сірих вовків, з напів-розкри-

тими пащеками і огненними очима . . . Вовки . . .
Порятунку немає.

Я не пам'ятаю, як все відбулося далі. Здається Бузук встиг вистрілити з рушниці. Семен метнувся в бік, Горюнов відскочив від мене, а я кинувся вперед і, нічого не розуміючи, попрямував до одинокої берези, котра схилила додолу міцну гілку. “Лізь! Лізь до гори!” почув я . . . Це був Семен. Він уже майже доліз по гілці до стовбура і відтіля простягав мені руку. Знову постріл . . . Ще один . . . Далі все змішалось, захрипіло, хтось голосно закричав . . . “Держись”! — вигукнув Семен. Я ухопився за сук і не міг від хвилювання дихати . . . Пальці задубіли, тримаючись за дерево, ноги охопили стовбура. Серце колотилось так, що я, майже, відчував, як воно билось по ребрах. “Го, го, го . . .” — не своїм голосом прохрипів Семен, вдивляючись очима до чогось. Я глянув теж у той бік і поміж стовбурів дерев побачив сіре кубло, котре метушилося біля чогось страшного. Вовки лізли один на одного . . . Падали в куну вовчих тіл, гарчали один на одного, клацали зубами, хрипіли і все намагались добратися до середини купи . . .

Жах охопив мене і мою душу. . . Скільки минуло годин? Вечір? Ніч? Мороз міцнів і ми вже не чули ні ніг, ні рук. . . А далі було зовсім тихо . . . Чи відійшли вже вовки, — ми не знали. Раптово Семен кволо зідхнув і несподівано впав додолу. “Семене”! — покликав я злякано.

Здається він щось відповів. Потім я почув знизу не то стогін, не то прокляття . . . Нічого не бачивши, я хотів злізти з дерева, але задубілі руки і ноги не слухалися мене і я теж упав.

“Семене”! — тихо покликав я, підводячись.

“Ось тут”! — відповів він.

“А вовки?!” . . .

“Здається, відійшли” . . . Ми дивились навколо, але нічого не бачили в темряві . . . “Біжімо”! — ляскаючи зубами, сказав Семен, — “замерзнемо” . . . і побіг . . . Я за ним. . .

Це була жорстока ніч. Ми блукали по лісі, зовсім виснажені, без сил, нічого не розуміючи і лише боялися одного: виснаженими вкінцець впасти і замерзнути . . .

Ми йшли і йшли . . . без жодного рішення . . . йшли, щоб не спинятися. Зупинишся — заснеш, замерзнеш . . . Але все кінчається . . . Скінчилася й ця жахлива ніч. Розвиднілося! Як дивно. З світанком ранку до нас повернулися й сили . . . Ми протерли снігом обличчя і підбадьорилися. Глянули один на одного . . .

“Ну, а далі що будемо робити?” — запитав Семен. Я мовчав. Що я міг сказати? Залишатися в лісі? Загибель. Повернути до табору? Смерть . . . Що я міг йому відповісти? І собі?.. “Так, так”! — позіхнув Семен. “Що його робити? Куди йти? Що нас чекає далі? Я мовчав . . . І раптово ми почули кроки . . . Ми злякалися і кинулися тікати, але той, хто йшов, несподівано став перед нами. Він підійшов до нас, зупи-

нився і глянув на нас . . . “Еге! Так ось воно що! З табору утікли”! .. Хто він був? Чоловік. Мав рижу бороду, світлі очі і брови. Його звали Петром. В день Петра і Павла я завжди тепер замовляю Молебень за його здоров'я, і буду молитись за нього, доки й живий буду . . .

Ми йому все розповіли . . . Безперечно, наше оповідання було дике, — ми не мали слів, ні сил розповідати, але він зрозумів . . .

Він, дійсно, все зрозумів . . .

Він зрозумів навіть і те, що було тоді від нас приховане і що, напевно, приховане зараз і від вас, --- тому що в цьому оповіданні бачите лише випадковість . . . Але він зрозумів. Він все зрозумів . . .

“Так, так”! --сказав він. “Вовки! . . Ну, якщо так, то ходімо” . . .

Повернувся і пішов спереду, не поспішаючи і не оглядаючись. Ми ледве плелися за ним. І за яких півгодини були вже в його лісовій хатинці, грілися і пили чай.

“Чудо! Ч у д о !” Петро стояв, дивився на нас і нічим не докучав нам. А потім, зробивши з гілля ліжко, сказав нам: “Лягайте, спіть! А пізніше обміркуємо”!

- Спали ми до самого вечора. А ввечорі Петро сказав нам так: “Слава Богові на небі і на землі спокій, над людьми Боже змилювання” . . . чули, мабуть, хлопці?

“Сьогодні Р і з д в о !” Різдво. Ми забули, ми не думали за нього. Новим стилем календар

закрив собою дороге 25 грудня, а в таборівій каторзі за Різдво не балакали, не думали, не згадували . . .

“Сьогодні Р і з д в о !” — повторив Петро. “Б о г . . . т о Б о г” . . . — про щось думаючи, знову сказав він. “Що робить, у всьому силу і славу Своєю виявляє, — так! Вовків, і тих умудрив, щоб на порятунок вам прибігли! Ви думаєте, що самі прибігли? Е, ні! Були прислані! . . Тому, що зірка! . . На землі спокій! . . Ось воно як! . .

Він трохи похитав головою . . . Замислився . . . “І вовків Він на ваш порятунок наслав, і мене до вас назустріч направив! Х р и с т о с Н а р о д и в с я! . . Ось Вам ласки Божої знак через вовків цих самих і через мене грішного... Ну, тепер виходить, що мені проти волі Божої йти неможливо і мушу я Волю Його виконати і все зробити до Вашого порятунку . . . Справа ця не легка,, але ви не майте жодного сумніву тому, що безперечно Бог допомагає.

Ми з Семеном відчули, що ми притиснуті... навіть, перестали дихати . . . Та невже ж рука Божа невидимо нас веде?! Господи! Господи! . .

“Все добре треба обміржувати” . . — продовжував Петро. “Ну й добре! Обміркуємо!” І він надумав все, що до нашого врятування . . .

Ранком другого дня він пішов довідатися, і дізнався, що лісова трагедія вже відкрита в таборі, при чому з'ясована вона надзвичайно на нашу користь: в таборі вирішили, що ми за-

гинули теж. Тим краще! Нас і шукати не будуть. На всякий випадок Петро зняв з долівки декілька дощок і під ними зробив нам ліжко: “Як хто прийде, то будете ховатися там на час.”

Жив він самотньо, в глибині лісу і ніхто до нього не ходив. Спокійно ми прожили до весни, а весною він хитро перепровадив нас до м. Архангельська, до “дуже вірного чоловіка.”

І цей чоловік був, дійсно, дуже вірний — він переховував нас у себе цілий місяць, чекаючи якогось чужоземного пароплава. А як той пароплав надійшов, то цей добрий чоловік улаштував нас в трюмі його і через два тижні ми опинились у вільному місті Гамбурзі, де перед нами відкрився весь світ!

Іван Вазов

ДОЧКА ПИЛАТА

(Уривки)

У ТІ ДНІ управитель Дамаска, Клавдій Рикс, був дуже зажурений: його прегарну дружину Поппею, дочку Понтійського Пилата, що правив від імени Цезаря Єрусалимом, навістила недобра недуга – розслаблення . . .

Намарне її чоловік закликав з далеких сторін вправних лікарів, славетних ворожбитів і вчених оглянути її й допомогти їй силою їхнього мистецтва. Їх знання, зусилля й досвід були безрадні перед тривалістю недуги, що прикувала до одного місця чудову молоду римлянку.

Але якось з'явився до недужої один мандрівник з Єрусалиму й сповістив її, що в Юдейській землі з'явився якийсь характерник, що його звать Ісусом Христом. Він творить чуда над хворими . . .

. . . . Він ходить у лахміттях і босий, живе з бідними, погорджує марностями життя й, якщо навіть ти принесла скарби, ти не отримаєш Його прихильности.

— Що ж належить вчинити, щоб отримати від нього вилікування? — неспокійно скрикнула хвора.

— Від тих, хто прагне його помочі, він домагається лише одного: віри в нього.

І здивувалась Поппея при цих словах ман-

дрівника, трохи замислившись, торкнувшись свого чола білесенькою рукою, що сяяла від дорогоцінних прикрас. Потім запитала:

— Віри в нього? Якої віри?

— Віри, що він Син Божий.

— Син Божий? Не розумію . . . і довго ще вона розпитувала мандрівника.

Багато днів і ночей перебувала Поппея в думках . . .

І віра кріпла в її душі . . .

І після триденних мандрів по шляху, що в'ється по східніх схилах Ливанських гір — де високі кедри — Поппея досягла юдейської землі й четвертого дня в полудне, пройшовши на північ з Йосафатової долини, наблизилась із своєю колесницею до Єрусалиму.

Це трапилося саме перед жидівською пасхою.

Коли Поппея подалася до північної брами міста, то вона побачила, що з неї вийшло багато людей, і серед них блистіли шоломи римських вершників. І вся ця юрба прямувала на захід до найближчого голого узгір'я.

Поппея, продовжуючи свою путь, дивилась на похід, не розумівши його значення.

Біля самої брами вона зустріла римського центурія-вершника. З кількома вояками він їхав слідом за юрбою. Вона казала зупинити колесницю й запитала центуріона: куди йдуть люди?

— Там на гірці зараз буде розп'ято засудженого на смерть розкладника народу, Ісуса

Назарянина!—відповів цей, вклонившись ясній Пилатовій дочці.

— Бути не може, бути не може! — злякано закричала Поппея. Нехай припинять кару! Я цього вимагаю!

Але старшина сповістив, що лише Пилат може відкликати свій наказ, але доки прийде цей відклик, мине час і страта вже відбудеться.

І він здувався спочуттям Поппеї до нікчемного брехуна й ворохобника, що його прирекли на страту самі жиди.

А Поппея, збентежена й зрозпачена поглянула на Голгофу, де вже зупинилась юрба й де готувалось щось страшне.

— Віднесіть мене негайно туди! Він не може померти! — скрикнула вона до слуг й вони швидко знайшли ноші, бо на Голгофу неможливо було виїхати возом . . .

Коли вони зійшли нагору, Поппея з жахом побачила, що там уже височать три хрести й на кожному висить людина. Приречення виконалось.

На наказ Поппеї, слуги розштовхали юрбу, що з криком й грубою лайкою оточувала хрести, й поставили біля них ноші. Під середущим хрестом впала на коліна якась жінка, а дві інші, з залитим сльозами обличчям, заламавши від скорботи руки, гляділи на мученика, якому з ран на руках струїлася червона кров.

Заніміла й знерухоміла Поппея вп'ялила свій скорботний погляд у страдальне обличчя

Христа, що в його добрих рисах можна було відчитати жахливі хресні муки.

Заплаканим обличчям, як й інші жінки, дивилась вона на Розп'ятого. Бідна Поппея намагалась хоч раз зустрінутись з Його зором; що в ньому, поминувши неуявні страждання тіла, крізь серпанок скорботи світилися проміння благости й доброти. Але очі Христа, тихо звернені на Його плачучу Матір, ані разу не споглянули на Поппею.

— Спаси мене! — шепотіла вона й не відводила очей з обличчя Христа.

Раптом тихий погляд Христа відірвався від Його Матері й зупинився на римлянці. І очі римлянки й Христа зустрілись.

І він дивився на неї кілька ментів так глибоко, скорботно й милосердно, і несподівано від сили цього погляду, що пронизив, як небесна іскра, усю її істоту, Поппея почувала глибоке загальне потрясення й щось нове, солодке, бадьоре сповнило її душу й тіло.

* * *

Пилат очікував свою недужу доньку на горішнім ступні мармурових сходів, що вели в його палац. Попереджений він був сповнений тривогою й здивуванням, бо не знав про мету її прибуття.

Побачивши її опечалену в колесниці, він простягнув до неї руки, щоб її ніжно обійняти, очікуючи доки її внесуть по сходах.

Але, счудований, він побачив, як Поппея

сама зійшла з колесниці, відсунула владним порухом його слуг, які запропонували їй обшити золотом ноші, і сама бадьоро та легко, зручна, як ливанська газеля, піднялась мармуровими ступнями.

І, кинувшись на шию своєму здивованому батькові, вона, ридаючи скрикнула:

- Батьку! Ти сьогодні убив Бога!

І всі, широко розкривши очі, дивились на це чудо.

(З болгарського переклада ОЛЕНА С.)

Е. А. В.

Царство Боже береться зусиллям

КОЛИ ми купуємо якусь дорогу, цінну річ, то платимо великі гроші; щоб роздобути ці гроші, ми працюємо, докладаємо для цього сил, робимо зусилля. Щоб дістати якесь почесне місце, ми багато клопочемось, багато працюємо, тобто знову вживаємо зусиль. Інакше є, коли справа стосується душевного миру, спокою сумління: щоб досягти їх, ми не хочемо вжити будь-яких зусиль.

А проте, що може бути більше від цих скарбів? Хто не бажає їх? Божественний Учитель сказав: "Царство Боже береться зусиллям." Подумайте над цими словами, ви всі, що скаржитесь на душевне сумування. Шлях, яким треба йти, щоб досягти спокою душевного, як найпростіший і приступний кожному. "Говори завжди правду, будь серцем покірний, молись і працюй" — ось цей шлях. Решта тебе не торкається. Хто йде цим шляхом, той такий сильний і спокійний, що його ніщо зломити не може. Він придбав душевний спокій.

Та звідки ж узяти сили, щоб іти цим шляхом? Я знаю ту незмірну жертву, що приніс для нас Христос; знаю, — щоб урятувати нас, навчити, вознести нас до Нього, Він віддав нам Самого Себе; Святе Слово стало тілом; усі страждання, муки, ганьбу прийняв Він, щоб навчити

нас придбати душевний спокій, щоб зрозуміли ми блаженство тихих, покірних, “чистих серцем.” А що таке блаженство, як не Царство Небесне. “Царство Боже всередині вас,” сказав Спаситель. Знаючи людину, Господь сказав, що все це береться зусиллям. Слова ці були сказані близько 2000 років тому, та Спаситель лишається для нас такий, який Він був і раніше. Тепер Він навіть незмірно ближче до нас, ніж тоді, щоб бачити Його, треба було прийти до Єрусалиму, а тепер кожен з нас може прийняти Його в себе, стати Його храмом. Через Св. Тайни Він входить до нас. Крім того, Він сказав: “Хто слово моє додержує, в того Я й Отець Мій оселю створимо.” О, які чудові слова! Який щасливий і блаженний християнин, маючи таку обітницю.

Та що ми робимо, щоб прийняти Господа в себе? “Я знаю, Господи, що Ти зробив для мене. Я знаю, що Ти стукаєш у двері моєї душі, що хочеш увійти до мене, але я не можу відчинити Тобі двері. Домівка моя не прибранна, інші відвідувачі мешкають у ній, я пустив туди злобу, брехню, заздрість тощо. Тобі нема місця, я не можу ними для Тебе пожертвувати.” Спаситель тихо говорить людині: “Вижени злобу, брехню та інші пристрасті з твоєї душі. Молися, будь тихий та покірний, неси в покорі той хрест, що тобі дано, не брудни своєї душі брехнею, і в нагороду Я й Отець до тебе прийдемо й житимемо в душі твоїй.”

Ясно й постійно чує людина цей голос, та в упертості своїй вигукує: “Ні, я не можу вигнати пристрастей з моєї душі, я не можу прийняти Тебе в себе.”

Якщо ж людина довго не відкликається на цей багатий на любов заклик, вона перестає чути його так ясно, як раніш. Настає день, коли Спаситель відходить від неї і тоді людина почувує жахливу порожнечу й гукає: “Мені лячно! У мене нема віри в Бога!”

Отже, щоб придбати спокій душевний, щоб прийняти в себе Спасителя, треба прибрати для Нього нашу душу, вигнати з неї все нечисте, грішне.

Треба почати з молитви. Молитися ревно, багато, з зусиллям, доти, поки молитва не стане вільним поривом, що не вимагає зусиль. Далі постійно, гостро наглядати, щоб не сказати, не зробити жодної неправди, жодної нещирости. Завжди працювати, але з такою умовою— працювати весело, бадьоро. Господеві байдуже, що це буде за праця: розумова чи фізична, велика чи мала.

Лишається найтяжче — вигнати злобу з серця, бути тихим і покірним. У хвилину спокою багато може пригадати собі людина, що вирішила бути тиха й покірна, але у хвилину роздратування, гніву вона не може опанувати себе. Часто навіть молитва під цю хвилину не допомагає. Що ж треба робити? Коли хочуть спинити бурхливий потік, роблять греблю. Так

треба чинити й з роздратованням. Ми часто не можемо не почувати його, але не виявляймо принаймні його назовні. Що неспокійніше в середині, то спокійніше будьмо назовні, то рівніший хай буде наш голос. І роздратовання не маючи виходу, саме згасне; я хочу вдарити, образити людину! Натомість звернуся до неї з ласкавим словом! І це буде не лицемірство, не удавання чогось з себе, але великий подвиг, велика перемога варта перемог перших християн над їхніми мучителями. Знову повторюю — це не тяжко виконати, якщо це ради Христа. Це значить розп'яти себе й свої пристрасті. Треба сказати собі: Заради мене Він дав розп'яти Себе, а я з вдячності до Нього розіпну мою пристрасть. Тому, що я не виявлю гніву, я небагато втрачу, але, стримавши себе, придбаю щастя.

Ради Тебе, Спасителю мій, я стримаюся!

І поклонилася Новонародженому Немовляткові

- Тату! -- весело гукнула Наталочка, вбігаючи до кабінету Олександра Миколайовича.— Поздоров мене. Я тепер твоя конкурентка.

Батько іронічно подивився на дочку.

--- Райком комсомолу доручив мені прочитати під Різдво на ткацькій фабриці антирелігійну доповідь.

-- Та-а-а-к, --- насмішкувато протягнув батько. -- Розумію. Тобі бажано, щоб татко склав тези, конспект, а ти по-готовенькому прочитаєш і пожнеш лаври. Чудова конкуренція!

-- Нічого схожого! -- обурилася Наталочка. -- Щоправда, в райкомі мені сказали: "У тебе батечко спец в антирелігійних справах, тобі легко буде зробити доповідь." Та я, тату, не хочу твоєї допомоги, твоїх конспектів. Твої доповіді по-інтелігентськи нудні, а я хочу зробити таку доповідь, щоб усіх слухачів раптом просякнула ненависть до релігії. Адже серед робітників ще багато віруючих.

— Так ти хочеш, щоб вони за півгодини поробились войовничими безвірницями, — засміявся батько. — О, молодість!

— Ну, так! Так ось що: ти дай мені літературу, а вже до доповіді я готуватимуся сама.

Олександр Миколайович, посміхаючися, відчинив книжкову шафу й витяг кілька книжок.

— Мало, тату, — мотнула головою Наталочка. — Мені треба першоджерело. Дай мені ту лицемірну книгу, що її називають “Євангелія.” Щоб розбити ворога, його треба вивчити.

Батько знизав плечима й похмурнів.

— Не радив би тобі, Наталко! А проте, як хочеш.

Він дістав із верхньої полиці книгу в оксамитовій палятурці й подав дочці.

— Ну, ну! — насмішкувато вигукнула Наталочка, розгорнувши Євангелію, — та тут на титульному аркуші якийсь зворушливий вірш:

“Хай ця книга священна

Шлях твій тяжкий освітить . . . ”

— Хто написав цю нісенітницю?

— Це написала твоя мати, — схилив голову батько. — Вона подарувала мені цю книгу в день нашого шлюбу . . .

Другого дня Наталочка вскочила в кімнату батька. В її руках була книга в оксамитній палятурці.

— Ні, це неможливо. — обурено вигукнула вона. “Любіть ворогів ваших,” благословляйте тих, що ненавидять вас . . . ”

Нісенітні байки! Смерть на хресті, як викуплення за гріхи людські! . . . Як могли люди два тисячоліття читати таку нісенітницю й вірити їй?

Хвилини зо дві вона сиділа нерухомо, стиснувши руками скроні.

— Ну, нічого! — струснула вона головою. — Доповідь буде знаменита. Усі робітниці відразу в СВБ запишуться . . . Вона поривисто схопилася на ноги.

— Тату, а мама була віруюча?

Батько відвернувся й промовчав.

Наступні два дні Наталочка була якась розгублена, не в собі.

Одного разу батькові здалося, що в неї заплакані очі. Потім ніби заспокоїлася. Проте, Олександр Миколайович цими днями бачив її рідко. В педінституті, де він завідував катедрою літератури, перед вакаціями йшли іспити.

* * *

Після різдвяної антирелігійної доповіді, що її Олександр Миколайович читав студентам порядком громадського навантаження, ввечорі він повернувся додому. Наталочки не було.

— Проповідує своїм робітницям, — невесело посміхнув він.

Скинувши в передпокої пальто, він дістав з шафи старенький, добре поношений кожушок і таку ж шапку. Швидко переодягнувшись, глянув він по-зłodійськи в дзеркало. Звідти дивився на нього зморщуватий старий, подібний на нічного сторожа.

Обережно вийшов на вулицю. Вечір був тихий. Легенький мороз ледь-ледь пощипував щоки. Він вийшов, піднявши комір, що цілком

закривав його обличчя. Вийшовши на вулицю, він на хвилину спинився. По шосе, що вело до цвинтаря, купками й поодинокі йшли люди, здебільшого жінки, закутані хустками. З-за купи дерев виднілася ледве освітлена цвинтарна церква... Ще глибше сховавши обличчя в комірі, прослизнув Олександр Миколайович у церковні двері, швидко пройшов у дальній кут, де оточений блимаючими свічками, темнів благосний лик (образ) Богородиці на руках з Немовлятком, що посміхалося.

У знайомому куточку було порожньо. Тільки біля ікони Богородиці з Немовлятком навколішках стояла жінка . . .

Радісно лялися різдвяні піснопіння. М'яко гримів дияконський бас . . . Світлі спогади непомітно охопили Олександра Миколайовича. Двадцять-п'ять років тому, тут, коло ікони Богоматері, чудового Різдвяного вечора він уперше побачив свою покійну дружину Асю. Вона ось так же стояла навколішках. Потім підвелася, озирнулася, і він побачив, як теплим світлом засяяли її чудові променясті очі . . .

Жінка, що стояла навколішках, раптом підвелася й озирнулася. Блимнули променясті, такі знайомі очі . . .

— Що це?—хрипко спитав Олександр Миколайович і схопився за серце. Він відчув, що зараз знепритомніє . . .

— Тату, — почув він схвильований шепіт Наталочки. — Ти тут?..

— Ти тут? — безсилою луною відізвався батько. — Хіба ти не на фабриці?

— Ні, я не пішла на фабрику, тату, — похитала голівкою Наталочка, і в її очах він побачив той самий відблиск, що й двадцять-п'ять років тому в Асиних очах.

— І не піду . . . ту книгу . . . я прочитала двадцять разів . . . і . . . ось . . .

Батько мовчки впав на коліна..

— Прости мене, Наталочко, що двадцять років я . . .

— Не треба, татусю, — тепло сказала вона, проводячи своєю рукою по сивому волоссю батьковому. — Не треба . . . Він простить нам обом --- вказала вона на Немовлятку, що посміхалося до них . . .

Е. І.

ХРИСТОВА ПЕРЕМОГА

(Історія одного американського літуна)

— “Це була цікава історія,” — каже японський журналіст Кімпей Шеба, прослухавши з іншими п'ятьма тисячами японців у м. Осака, оповідання Якова Де Шазер.

В міру того, як точилось оповідання, — все більше й більше людей утирало сльози. Слухачі знали, що цей чоловік, який це оповідав, пройшов такі страждання, які ведуть до божевілля. А в цього американського літуна не видно було навіть якої-небудь злоби. Не лише словом, а своїми ділами він ніс слухачам євангельське вчення.

Японців, що його слухали, вражала поведінка цього колишнього капрала з ескадрилі Дулитл. Щоб зрозуміти таємницю цієї американської душі, японець-журналіст Кімпей Шеба поїхав до Нішіномії, де жив цей американець...

Де Шазер народився в Салем, стеїт Орегон, в 1912 році. Назвали його Яковом на честь батька . . . Ще юнаком він спостеріг, що не тільки його товариші у школі, а й учителі мали сумніви в правдивості Біблії.

— “Як не намагались мої батьки,” — казав він, — “щоб я став християнином, я цього не хотів. З 17-ти літ я перестав ходити до церкви і вже не вірив у Бога. Думаю, що багато юна-

жів в ті роки були невіруючими. Деякі учителі поділяли наш атеїзм.”

Останній рік навчання Якова припав на час депресії в країні. Батьки не могли забезпечити синові навчання в університеті і він потрапив у Каліфорнію робітником на ранч, де плекали коров та овець, і там він працював два роки.

В 1939 році, 27-літній Яків вирішив вступити до армії. Війна між Японією і Китаєм шаліла. “Я хотів би потрапити на війну, щоб допомогти перемогти японців,” — казав Яків своїм батькам, — “рано чи пізно ми з ними будемо воювати, я хочу до цього підготувитися.”

7-го грудня, 1941 року японці заатакували Перл-Гарбор і З'єдинені Держави вступили у війну. У Якова кипіла кров, коли він думав про ганебний вчинок японців, що стався в той мент, як представники цього народу у Вашингтоні вели переговори про мир. Яків був один з тих мільйонів американців, які вимагали війни. Чекати йому довелось не довго.

1-го квітня, 1942 року його викликали військові урядовці й запитали, чи він згоден прийняти участь в одній таємній акції. Офіцер, який його про це запитував, сам не знав, у чім вона полягає.

— “Безперечно, я згоджуюсь,” — відповів де Шазер.

Біля девяти годин ранку, 18-го квітня, 1942 року, літак В-25, на якому був Де Шазер, піднявся з покладу літаконосця Хорнета і полетів

до Нагойя, промислового міста Японії, що лежало на острові Хоншоу. Командантом літака був лейтенант Роберт Л. Гайт, оф Вот із Техаса. На літаку було ще троє вояків.

Біля півдня ми прилетіли до Нагойя. Там я скинув свої чотири запальні бомби з височини 500 футів.

Ми долетіли до китайського берега, але не дійшли до аеродрому, на якому мусіли сісти. В 10:30 вечора згоріло у нас пальне і ми викинулись на парашутах.

Було темно і мряка. Землі не було видно. Мені здавалось, що я спускаюсь на парашуті цілу вічність. Нарешті я досяг землі, й попав на могилу якогось китайця серед рижового поля.

Ранком американського літуна полонили японські солдати. Було ще троє полонених з іншого американського літака. Всіх літаком доставили до Токіо і Яків опинився в маленькій камері в'язниці, в кайданах, голодний, змучений.

У нього стали випитувати, де американці тримають у Китаї пальне для літаків. Він цього не знав. Він був лише капралом. Його стали бити.

— Мені наказали стати на коліна на підлогу складену з бамбукових паличок. Це мені завдавало гострі болі. Потім вартовий почав мене бити і цілу годину бив ціпком по голові. Потім почав бити по обличчю і бити ногами...

Це продовжувалось днями. За цей час нам дали лише три кавалки хліба і чаю.

Одне лише почуття жило в мені: почуття ненависти до японців, пекучої ненависти.”

Те, що дізнався Де Шазер про своїх товаришів, підсилило його почуття ненависти. Лейтенанта Гайта кляли на підлогу й лили йому на обличчя воду і він ледве не загинув від того.

Другого товариша в кайданах підвішували за руки на вісім годин. По таких муках — літунів перевезли в Шанхай.

В Шанхаї умови перебування у в'язниці стали ще гірші. Вязні хворіли на дезинтерію. 70 днів сиділи з китайцями. В'язниця була повна щурів і блощиць. В маленькій камері було 23 чоловіка, — ледве вистарчало місця лягти один поруч одного. Спека була страшна. Майже не давали води.

Трьох літунів з ескадрилі Дулитл було покарано смертю. Де Шазер також був приречений на смерть, але імператор Гірогіто замінив страчення на досмертну в'язницю. Його перевезено до одиночної камери. Лейтенант Медер вмер повільною голодною смертю. Тіло Де Шазера від голоду вкрилось болячками. Він зовсім заломився духово. Його серце було жорстоке до японців.

І тут, в цій брудній, смердючій в'язниці, почало перероджуватись серце Якова Де Шазер... По глибоких нічних роздумуваннях багато з то-

го, що йому раніш було незрозуміле, стало відкриватись . . . Йому відкрився Бог . . .

Є Бог, є небесне життя . . . — він це раптово відчув . . . І його наповнило щастя, велике, дивне щастя, а навколо була темрява, бруд і страждання . . . Він не раз просив, щоб йому дали Біблію, але кожного разу йому в тім відмовляли.

В 1944 році, полонені ескадрилі Дулітл були переведені до Нанкін. Це була зміна до кращого. В Нанкіні вартовий вязниці, нарешті, дав йому Біблію. Товариші Де Шазера теж хотіли читати Священну Книгу і всі читали її по черзі.

Хоч до цього часу Де Шазер, раніш безвірник, прийшов вже до Бога, але він ще мав деякі сумніви щодо змісту Біблії. Він шукав доказів, — доказів того, що Бог дійсно розмовляв з цими людьми, які записали Його слова. Він, що відкидав раніш віру в Бога, тепер зрозумів, що лише Єдиний Бог може врятувати людство. — “Яскраве переживання і зрозуміння цього ввійшло в мою істоту 8-го червня, 1944 року,” — казав він.

— У мене зникла всяка ненависть до японців. Євангелія мені показала, як Христос молився за своїх мучителів: “Отче, прости їм, бо вони не розуміють, що роблять . . .” І Де Шазер став повторювати: “Господи, прости японцям, вони не розуміють, що роблять.”

Іншими словами, він хотів сказати, що якби

японці вірили в Істинного Бога, вони не робили-б того, що роблять тепер.

Де Шазер вже не відчував злоби будь до кого, він відчував лише до всіх любов.

— “Ранком 10-го серпня,” — оповідав він, — “я відчув щось дивне . . . Я відчув, що Господь іде до мене . . . Він мені наказав молитися за мир. Я молився з ранку до ночі, коли Він сказав мені, що вже можна перестати молитись, оскільки перемога довершена. Він розмовляв зо мною так ясно, як розмовляє людина.”

Це видіння було саме в той день, коли японський уряд повідомив американців про те, що він капітулює.

— “Потім,” — продовжував Де Шазер, — “Господь казав мені повернутись до Японії і вчити японців Христової віри.”

Після закінчення війни американці на парашутах спустились до Пейпінгу і літуни Дули-тля були звільнені з в'язниці і перевезені до Америки. Через два місяці після того, Де Шазер вступив на богословський факультет Пасіфік Каледж в Сеатлі.

Закінчивши його, він забажав знову поїхати до Японії, але вже не зо злобою до японців, а з любов'ю: — “не з бомбами, а зі словом Божим,” — казав він.

Першу свою проповідь у Японії місіонар Де Шазер виголосив у маленькому білому храмі Сугінамі, в околиці Токіо. Його слухало біля

400 японців і декілька американських вояків.

Ця проповідь була початком дивовижних післявоєнних переживань Японії. Де б не говорив Де Шазер, його слово робило велике враження, викликало відгук, хоч його не можна було назвати красномовним.

Найбільш зворушливим з життя Де Шазера тут, був момент, коли до нього прийшли колишні два його вартові з в'язниці у Нанкіні і сказали про своє навернення до Христа. Один із них, Аота, тепер працює у великому магазині в Осака, а другий, Мисака продає овочі в Гірошіма. Ці два вартові були, в відміну від інших, співчуваючі полоненим. Від цього Аоти Де Шазер і одержав у в'язниці ту Біблію, яка дала йому світ і віру.

Найбільшою подією в житті Де Шазера в Японії, стали великі збори в залі Наканошіма, у вечорі 14-го травня, 1950 року. Поруч із ним у той вечір виступав Мітсуо Фушида, капітан японської воєнної фльоти, командир тої ескадрилі, яка напала з повітря на Перл-Гарбор.

Прочитавши книгу Де Шазера і будучи під її великим впливом, Фушида почав вивчати Біблію і зробився християнином.

— “По війні,” — сказав Фушида на цих зборах, — я зрозумів, що ненависть, злоба мусить бути перетворена в любов. Інакше загине людство. Одного разу на дворці в Токіо, думаючи про це, я купив невеличку книжку: “Я був військовим полоненим в Японії.” Це була сповідь

Де Шазера. Я глянув на цю книжку і вже був нею захоплений.”

14-го квітня, 1950 року Фушіда увірував у Господа Ісуса Христа, як в правдивого Спасителя; а через місяць перед великою кількістю людей у великій залі в Наконашіма, ці два літунни, японець і американець, недавні вороги на смерть, тепер казали про одне: — як вони від ворожнечі і злоби навернулись до невмирущої любови.

* * *

А як же ти, читачу, ставишся до тих, хто кривду робить тобі, хто обмовляє, виступає, ганьбить? Ісус Христос дає нам тут приклад. Висячи на хресті, Він молився за тих, що Його розп'яли: “Отче, прости їм, вони не знають, що роблять.”

Звернення до Господа перед Сповіддю

ПОБЛАГОСЛОВИ мене, Господи Спасителю, висповідатись перед Тобою не тільки словами, але й гіркими сльозами. Плакати бо є про що.

Хитається в мене віра в Тебе, Господи. Чому? Звичайно, завинили й люди, з якими я зустрічаюсь, винен дух часу, але найбільше завинив я сам, що не борюся з недовірством, не звертаюся до Тебе з молитвою про поміч. Коли мова йде про віру православну, я не стою в обороні її, а мовчу. Согрешив я в цьому, Господи, прости й помилуй й додай мені віри.

Занепадає в мене любов до людей, навіть до родичів моїх. Їхні часті прохання про поміч, викликають взаємне незадоволення, головне, моє.

Найбільше ж я сам завинив тут. У мене є засоби допомогти їм, а я допомагаю неохоче. Прости мені, Господи, зм'ягчи моє серце і навчи мене дивитись не за тим, як до мене люди ставляться, але як я до них. І якщо вони ставляться ворожо до мене, то навчи мене, Господи, відплатити їм любов'ю й добром та молитися за них.

Согрешив я й тим, що мало, дуже мало, думаю про гріхи свої. Не тільки в звичайні будні, але й під час Великого Посту, час покаяння, я не згадую про них, не намагаюся пригадати

їх собі для сповіді. На душу приходять загальні речення: “нічого особливого, грішний як і всі.” О, Господи, ніби я не знаю, що перед Тобою гріх — і вояке слово пусте і саме жадання гріха в серці. А скільки у мене таких слів і жадань набереться кожного дня, не тільки за цілий рік, — Ти один, Господи, їх знаєш! Ти дай мені їх бачити, помилуй й прости!...

Далі — постійним гріхом своїм я визнаю, що майже ніколи не борюся зі злом. Тільки з'явиться будьяка причина, я вже стрімголов падаю в безодню гріха, і, тільки согрішивши, я питаю себе, що я наробив? Питання безплідне, бо воно не допомагає мені зробитися кращим.

Не борюся я не тільки з грубим злом, але навіть з цілком дрібною й шкідливою звичкою. Вододіти собою я не можу і не турбуюся. Согрішив, прости!

Далі — переважаючий у мене гріх гніву не залишає мене ні трохи. Почувши гостре слово, я не відповідаю доброю мовчанкою, а поведжусь за старим: око за око, зуб за зуб. Із дрібниці ворожнеча збільшується і тягнеться вона тижнями, і я не думаю про примирення, а навпаки, стараюсь сильніше пімститися при нагоді. Без числа согрішив, Господи, помилуй, прости і заспокій моє серце.

Крім цих важних гріхів, все моє життя, це ланцюг гріхів, я не шаную часу, якого Ти дав мені на придбання вічного спасіння. Я не від

всієї душі шукаю Твоєї помочі; в церкві я дуже часто стою без усякої побожності, осуджую інших, як вони моляться, а іноді просто опускаю молитву. Ось таке моє ставлення до Тебе, Господи, і я нічого іншого не можу сказати, як тільки: прости й помилуй.

У зносінах з людьми я грішу всіма моїми почуттями, грішу язиком, говорю брехливі, погані й непристойні слова; грішу очима, читаю пусті книжки, грішу умом й серцем, осуджую інших і ворогую часто й довго, грішу не тільки проти душі, але й проти тіла.

Прийми, Чоловіколюбче, моє каяття, щоб у спокою приступив до Твоїх Святих й Живо-творчих Тайн, на прощення гріхів, на виправлення тимчасового життя і одержання життя вічного.

о. П. Б.

ПОСПІШИ РОБИТИ ДОБРО

В НАШІ ЧАСИ ми бачимо, що людина завжди спішить, часто до безглуздя спішить. Перевертає гори, будує й руйнує цілі міста і то все в дуже короткі часи. Але коли ми приглянемося до результатів того поспіху та витраченої людськи енергії, енергії багатьох людей і різних країн, подивимось на наслідки їх роботи, ми переконуємось, що все те не збільшує загальної суми добра в світі. Навпаки, це іноді сильно збільшує зло. Тим боротьба з існуючим злом видається безкорисною.

Отже життя людей стало поспішним. Всі біжать, бояться кудись не встигнути, кудись спізнитися, щось опустити, чогось не зробити. Несуться машини в повітрі, на воді, на землі. Техніка все збільшує швидкість пересування й добування земних цінностей. Гадалось би тому, що повинно залишитися багато часу у людей, щоб розвинути їх дух і розум. Одначе, нічого того нема. Багатьом тяжче й тяжче стало жити, ніж перше. Душа людська гине, не маючи часу подумати про величне, зідхнути про велике, звернутися до святого.

Бідна людино, знайди час для добра, хоч у тебе нема часу подумати про нього. Все заповнене в житті твоєму, але добро стоїть біля порога й стукає до тебе. Добро не має де при-

хилити голову. О, як би його хоч на кілька хвилин ти закликав до себе, до своєї мислі, до свого чуття й бажання!

Та — “нема часу.” “І як добро цього не розуміє, а продовжує стукати до совісти?” “Чоловіче, чоловіче, де твоє добро, де ти самий?” “Ти сховався від Бога і від самого себе, сховався за колесами й гвинтами життя, що крутяться. Кажу тобі: поспіши робити добро, поспіши, поки ти на цьому світі!” “Ходи в світі, поки є світ” . . . Прийде час, коли ти вже не зможеш робити добра, як би й забажав.

Найперше пірни думати про те, щоб зробити добро, а опісля подумай, як його зробити, а далі пірни його робити. Добро є світильник, що гріє і освітлює твоє життя і людей навколо. Добро є найважливіше діло в житті. Послухай Бога і твою совість. Полюби добро, поки не пізно. Чи хочеш з порожніми руками й холодним серцем відійти у вічність з цієї землі і стати на суд Творця?

Хто не спішить зробити добро, той його не зробить. Добро вимагає запалу. Тепло-холодні не зроблять добра. Добро можуть робити тільки палкі, жаркі, гарячі. Правдиво-добрим може бути тільки блискавично-добра людина.

Будьмо ж добрими в усьому й завжди. І коли ми захищаємо добро, тоді особливо будьмо добрими. І коли кличемо до миру, будьмо особливо мирні, спокійні. “Люби грішника, але ненавидь його діла,” — ці слова стародавнього

мудреця християнства, Ісаака Сирина, варто запам'ятати, бо тільки таким духом можна перемогти зло. Отже, згрішив ти, зробив зле діло, образив кого, - - скоро кайся перед Богом, скоро прощай братові його провини, але не його зло. На всяке прохання, якщо воно корисне для того, хто просить, - - скоро відгукнися. Послужи кожному, хоч малим. Старайся молитися за кожну людину. Навчись піднести серце і все життя до Бога, дякуючи і славлячи Його за все.

І тоді виявиш свою гарячість перед Богом.

Петро Васильківський

СВЯТЕ ДИТЯ

(Правдива подія).

ПЕРЕД моїми духовними очима часто з'являється одно ангельське лице, а за ним збір анголів, які простирають над ним свої крильця.

Це личко одної прекрасної дівчинки Марусі, яка жила між нами, а тепер, напевно, пурхає коло Божого престолу й ангельським голосом славить Сидячого на ньому.

Маруся була єдина донечка своїх побожних родичів. Про її життя я скажу декілька слів. Мені хочеться головню вказати на дивні події, які відпроваджували її перехід в те життя і які можуть служити доказом того, що небесні ангели злучаються іноді з земними ангелами і допомагають їм випурхнути зі своєї земної оболонки і вознестись до Божого престолу.

Маруся померла, коли їй було одинадцять років. Під час свого недовгого життя вона постійно тяжко хорувала. Її слабкість не піддавалась ніякому лікуванню і довший час вона примушена була лежати в ліжку.

Не дивлячись на її великі страждання, вона була завжди весела, ясна і, дивна річ, вона любила все чимось займатись: її слабенькі ручки все щось робили. Лікарі, які її лікували, говорили, що її страждання були надзвичайно тяжкі,

але з любови до родичів, вона рідко коли виявляла нетерпеливість.

— Підійміть мене, посадіть в подушки, щоб тато не подумав, що мені зле, — говорила вона іноді, коли батько її, повертаючись з праці, спішив до своєї любимої донечки.

Якщо ж у хвилини тяжких страждань, вона іноді була гнівлива на тих, що їй допомагали, вона зараз-же зі зворушливою любов'ю просила в них прощення.

Маруся була обдарована всякими здібностями і, дарма, що хвора, була працьовита. Прикована до ліжка, вона малювала, ліпила, вишивала і навіть грала на піяні. Незадовго до смерти вона попросила присунути до неї піяно і відіграла свою останню лебедину пісню.

А скільки гарних робіт вона залишила на пам'ятку всім, кого любила, кого знала. Між іншим вона дуже любила дещо зробити для церкви. Остання її робота, яка випала з її молодих ручок (за декілька годин до смерти), була лента для церкви.

— Мамо! — сказала вона, — закінчи її за мене.

З дивною відвагою і навіть свідомістю вона готовилась до переходу до іншого життя. Хоч все її перебування на землі було майже постійним стражданням, але їй було жалко тих, кого вона любила, у неї було бажання хоч чим-небудь потішити їх, заки покине їх назавжди.

Неможливо було без хвилювання дивитись на Марусю, стільки лагідности, смирности й ангельської покірливости було на цьому милому страждальному лицю.

Яка ж сила була в цій дитині ?

Хто її підтримував і допомагав переносити страждання? Що робило її такою покірливою, тихою і навіть радісною? Допомагала їй її віра і палка любов до Бога. Вона любила Його захоплююче ніжно, так би мовити, дотикально. Вона відчувала присутність Бога, часто і довго до Нього молилась. Іноді, в безсонні ночі, таємно від людей, подібно тому, як Свята Діва розмовляла з Господом у "Святая Святих" Єрусалимського храму, потовлячи Себе до свого великого служіння, і ця тиха, чиста страдальна дитина розмовляла з Господом в нічній тишині, готуючи себе до свого будучого ангельського служіння. Вона притуляла образок до своїх грудей і, дивлячись догори, шептала святі молитви. До прийняття святих Таїнств вона приступала дуже часто, в останній час кожної неділі, а іноді відправляли й молебень.

Всі обставини, які супроводили перехід цієї дівичі в інше життя, повні зворушення і таємниці. Вона очевидно відчувала наближення призначеного часу і точно ще тут, ясно для всіх, її дух став віддалятися від своєї земної оболонки.

Страждання зменшились, з'явилась сила і вона, яка давно не вставала з ліжка, просила

одягнути її, піднялась і стала ходити. Все, що говорила і робила Маруся в цей день, було наповнене якоюсь таємницею.

— Завтра, — казала вона, — ви будете мати велику радість.

Про яку радість говорила, ніхто не відважився запитати її. Далі, звертаючись до матері, вона запитала:

— Ти, мамо, догадалась? Так? Догадалась?

— Догадалась, дитино моя! — відповіла з тремтінням мати.

— Я так і знала, що ти догадалась — усмінулась Маруся. Далі, попросила принести їй маленький складний образок Різдва Христового, кусок паперу, олівець і блакитну ленту. Написала щось на цій папері, гарненько завернула, привязала ленту до образка і прохала повісити образок у її ліжечка.

— Тільки, ніхто, ніхто не читайте, що там написано, — сказала вона.

На папері було написано декілька слів, але стільки глибокого і таємничого містили в собі!

— “Завтра встану і три поклони Богу.”

Останні її хвилини були тихі, майже без страждань. Вона ніби заснула на руках безутішних родичів в той саме час, коли у всіх церквах розносились радісні великодні співи: “Христос Воскрес.” Вона померла на Світлому Тиждню. Три особи, — її мати, ще дві дівичі, були присутні при смерті Марусі, вони відчували духом

присутність ангелів в ці урочисті хвилини і вони ніби чули в повітрі ангельські співи . . .

Така була ця чудова дівчинка. Життя її було дуже коротке, але вона залишила після себе світлий промінь спогадів. Ангели охороняли її під час життя, навівали на неї святі думки; ангели супроводили її під час переходу в те життя, а тепер вони разом з нею співають у Божого престолу. "Слава на небі Богові, і на землі спокій, над людьми Боже змилування."

ВЕЛИКОДНЯ ЛЕГЕНДА

ПІСЛЯ РОЗП'ЯТТЯ Христа, зібрались разом небесні птахи, щоб розповісти собі все, що бачили й чули на горі Голгофі. Такі були перелякані, що не годні були й співати. Тільки шепотом стали перекликуватись.

Рішили всі, як один, в якийсь спосіб направити все, що лихі люди вчинили Спасителеві. Хотіли якимсь способом прославити Христа і добрих людей заохотити до вірності й любови Божої.

По довгих нарадах — промовив голуб: не можемо порозумітись із людьми, щоб розказати їм про красу і велич Божого Сина, про Його велику жертву. Але чи не знайдемо інших шляхів, щоб ними промовити до людей, до всього світу? Мене все посилав Господь, щоб я був вістуном миру в світі. Я полечу під кожен стріху, і скрізь буду заохочувати людей, щоб жили в єдності і згоді . . . .

А жайвороною сказав: а я буду зніматись все вгору, вгору, ген у небесні простори, щоб люди знали, як підноситись їм до небес — молитвами і думками своїми. — І полетів високо в небо, і тільки було чути скрізь його дзвінкий голос, що немов срібний дзвіночок накликавав людей до Бога і до пам'яті про небо . . .

Тоді й інші пташечки стали думати, що їм

робити? — Канарок сказав: я буду співати в
домах людей, щоб вони знали, що скрізь, в
кожну годину, і при всякій праці — можна про-
славляти нашого Творця і Господа . . .

А щигол сказав: а я буду тішити людей сво-
їми гарними перами, щоб вони знали, що ще
кращі є небеса!

Соловій сказав: я буду співати свою пісню-
молитву по-ночі, — щоб люди, пробудившись,
спогадали на Господа і Його славу, красу . . .

І так одна пташина за одною постановляли
кликати людей до Бога. Тільки один птах мов-
чав, був сумний дуже . . . А ним був — малий
горобець.

— А чому ж ти, горобчику, мовчиш? — пи-
тали його небесні птиці.

— Що ж доброго я можу творити на славу
Божу, сказав він, — коли я такий поганий? Ні
співати не знаю, ні не маю гарного пір'ячка, а
навіть літати гаразд не знаю . . .

На такий його плач сказав голуб: не сумуй,
горобчику, бо ти своєю маленькістю і покорою
будеш навчати людей, щоб були такі маленькі
і покірні, як був Спаситель. Щоб не думали і не
говорили високо про себе! А тим принесеш най-
більше добро людям і велику славу Господеві...
Бо Він милує тихих і покірних серцем.

~~~~~

Відгуки на першу книжечку "Бібліотека Християнина."

Митрополит Ніканор. Бібліотека Християнина ч. 1 - - прекрасна книжечка. Наші віруючі дуже потребують такої літератури.

Архиєп. Михаїл. Гарна книжечка. Таких треба побільше.

Проф. Д-р П. Ковалів. Уважно і з почуттям прочитав всі статті першого числа "Бібліотеки Християнина." Всі вони промовляють до серця християнина.

Проф. І. Власовський. Перша книжечка зробила на мене мило й корисне вражіння.

Протопр. В. Варварів. Бібліотека Християнина дає добру духову їжу і то не тільки для молоді, але й для старших віком.

Прот. Г. Павловський. Книжечка має гарний зміст, читається із захопленням. Оповідання свіжі, промовляючі до сучасного навіть мовірного, або й зовсім невірною т. зв. інтелігента.

о. М. Ярош. Друкуйте більше. Люди дуже люблять читати такі релігійні книжки.

о. О. Кулик. Хвалю Ваше діло, й жалу, що нема стільки свідомости між тут народженими священиками, щоб створити подібне видавництво, що видавало б книжечки в англійській мові.

БІБЛІОТЕКА ХРИСТІЯНИНА

Книжка цікавих оповідань і релігійно-моральної науки.

2-ге ЧИСЛО 1955 Р.

ЗМІСТ:	Сторінка:
1. ВОВКИ — М. М. К. Різдвяне оповідання з дійсности	3
2. ДОЧКА ПИЛАТА — І. Вазов	12
3. ЦАРСТВО БОЖЕ БЕРЕТЬСЯ ЗУСИЛЛЯМ — Е. А. В.	17
4. І ПОКЛОНИЛАСЯ НОВОНАРОДЖЕНОМУ НЕМОВЛЯТКОВІ	21
5. ХРИСТОВА ПЕРЕМОГА — Е. І. Історія одного американського літуна	26
6. ЗВЕРНЕННЯ ДО ГОСПОДА ПЕРЕД СПОВІДДЮ	34
—7. ПОСПІШИ РОБИТИ ДОБРО — о. П. Б.	37
8. СВЯТЕ ДИТЯ — Петро Васильківський Правдива подія	40
9. ВЕЛИКОДНЯ ЛЕГЕНДА — о. М. Ф. ...	45

Ціна книжечки 25¢

При замовленні 10 примірників і більше дається опуст 20%.

ВИДАВНИЦТВО “ДО СВІТЛА”

**Головний Редактор і ліцензіят
прот. Петро Білон**

Адреса:

Rev. P. Bilon, 1206 Penn Avenue, Jeannette, Pa.

Видавництво "До Світла" звертається до читачів з проханням складати жертви на видавництво, щоб поширювати даремно книжки серед тих українців, що не належать до церков.

На цю ціль зложили:

Гриць і Анна Шабатури з Пітсбург	\$5.00
Михайло Шибинський з Ембрідж, Па.	5.00
о. Н. Н. -----	10.00

Видавництво складає щиру подяку жертводавцям за підтримку.

Хто слідуючий?

Видавництво "До Світла" повідомляє читачів, що третя книжечка вийде з друку по Великодних Святах. В ній буде надруковано цікаве оповідання К. Петруся.

Спішіть набути цінну книгу

" СПОГАДИ "

о. прот. Петра Білона

Духовника 6-ої С. С. Дивізії.

Адреса:

Rev. P. Bilon, 1206 Penn Ave., Jeannette, Pa.

Українське Православне Слово

Книга багато ілюстрована й коштує тільки \$1.50

Річна передплата:

В Злучених Державах \$2.50; За границею \$3.00

Адреса: Ukrainian Orthodox Word

Box 595, South Bound Brook, N. J.